Szakonyi Károly

Egy katonaorvos jegyzetei

stílusjáték angolos modorban

Jó néhány évvel ezelőtt, egyik télen szobát béreltem a Dunakanyarban, drámán dolgoztam, nem volt szabad hely a szigligeti alkotóházban, ismeretség útján jutottam a leányfalui házba. Kedves, idős hölgy volt a tulajdonos, valamikor a divatszakmában dolgozott, Pesten, a Belvárosban volt a szalonja, színházak rendeltek nála kosztümöket, jártas volt a művészvilágban. Szívesen fogadott. A manzárdot adta ki, ablakai a Dunára néztek, a téli nap fényében a fákkal és díszcserjékkel teli kert lomb koronái között a folyóra láttam. Akkoriban még írógépen dolgoztam, esténként nem akartam kattogásával zavarni a háziasszonyt, s minthogy kedvelte a társaságot, lementem hozzá a nappaliba. Rendszerint egy kényelmes, magas támlájú fotelben olvasgatott a cserépkályha közelében, engem is bíztatott, hogy válasszak a falat borító könyvespolcról. Valamikor csinos lehetett, amiből még idős korára is megőrzött valamennyit, nem festette a haját, de az ősz tincsek jóformán többet fiatalítottak az arcán, mintha sötétek lettek volna. Berliner kendőben ült mindig, noha a zöld csempés kályha kellemes melegben tartotta a lakást. Illatos teát kortyolgatott, engem is megkínált, de ragaszkodtam a néhány pohár vörösborhoz, amit munka után már mindig megkívántam. Néha szót váltottunk az olvasott könyvről, de elég volt a csend is egymás társaságában a hosszúra nyúló januári estéken.

A manzárd régi bútorokkal volt berendezve, írógépemnek a valamikori bridzspartik idejéből maradt kártyaasztal elegendő volt, kényelmes heverő és egy antik szekreter volt két fotellel a szoba berendezése. Egyik délelőtt, pihenőt tartva a munkában, unalmamban kihúzgáltam a szekreter fiókjait, mindenféle kacat hevert bennük, régi képeslapok távoli országok bélyegeivel, egy selyemlegyező, eltört szemüvegkeret, tollak, újságkivágások, köztük egy apró pepitás mintájú, vékony füzet, amint felemeltem, táboriposta-bélyegzővel ellátott frontról küldött képeslapok hullottak ki belőle. Kinyitottam, egykori tulajdonosa fekete tintával, kalligrafikus betűkkel írta bele a monogramját, a további oldalakon pedig sűrű bejegyzéseket láttam bevételekről és kiadásokról. Sugallt valami különös históriát ez a régi, megsárgult lapu füzet, le is ültem vele, hogy átböngésszem. Izgatnak a régi iratok, levelek, családunk elhunyt tagjainak efféle hagyatékát is mindig megszereztem, anyakönyvi kivonatokat, régi receptgyűjteményeket, fotókat, még vasúti jegyeket is.

Ráment a napom, a dráma várhatott, annyira lekötött a füzet tartalma. Minden jel szerint egy tehetős családból származó katonaorvos feljegyzéseit olvashattam, akit gyakorló évei alatt vidéki birtokán élő édesanyja támogatott jelentős apanázzsal. Ilyen sorokat találtam: *1909. szeptember 3. bevétel édesanyámtól 890 Kor.* A másik sorban: *Cs. és kir. katonaorvosi ösztöndíj 480 Kor. Megjegyzés: a Cs. és kir. orvosi ösztöndíjamat a Budapest 1/sz. helyőrségi kórház pénztáránál vettem fel.* Az efféle bejegyzések folyamatosan követik egymást. 1911 szeptemberétől egy hónapot *fegyver alatt szolgált* a bécsi 25. sz. vadász zászlóaljnál, aztán 1912-ben és 13-ban még szerepelnek bevételek és kiadások, de utánuk hosszan üres oldalak következtek. Azt is megtudtam, hogy a fiatal tiszt Budapesten a VI. kerületi Szondy utcában lakott albérletben egy ezredes özvegyénél, aki szegről-végről rokona, vagyis apja bátyjának felesége volt. Mindez a füzet végén néhány megjegyzésből derült ki, amint az is, hogy az özvegy nagynéni a tágas lakás külön bejáratú szobáját engedte át bérlő rokonának, kedvező áron, de azért nem olcsón, mert szüksége volt a pénzre. A feljegyzésekből odább láttam, hogy a fiatalember mindig gáláns volt, ez a gyakori ajándékokból látszott, ezek árát is pontosan feltüntette a kiadások rovatában. Például: *Virág önagyságának 3 Kor.* Majd az évek teltével: *Virág önagyságának 4.80 Kor.* Érdekes volt a békeévek tükröződése is a személyes kiadásokban. *2 db Tabuko szivar 36 fillér. Az Est c. napilap 6 fill. Hídvám a Ferenc József-hídon 4 fill.* Aztán más lapokon: *EMKE kávéházban pezsgő 6.80.* A fiatalember nem sajnálta a pénzt úri mulatságára. *Reggeli a Magyar Salon kávéházban 58 fill. Propeller jegy Lánchídtól a Vámházig 6 fill.* Úgy láttam, kissé kényszeresen jegyezte a kiadásait, a *Hajnyírás és beretválás 1.80* éppen olyan fontos lehetett, mint *1 db. Britanica szivar 16 fill.* Nem írja, hogy magányosan-e vagy társaságban, de *Uzsonna a Várkert kioszkban 69 fill.* A Margitszigetre belépőjegyet kellett váltani (25 fill). Kényelmes életet élhetett. *Vacsora Szikszay-féle étteremben 2.46 Kor.* És persze mindig kapupénz. (20 fill) *Villamosjegy a Lajos utcába 20 fill. És mindig és mindig: Virág önagyságának.* Mint később megtudtam, ez a figyelmesség az ezredes özvegyének szólt, aki anyáskodó szeretettel vehette körül barátunkat, megnyugtatva ezzel az Erdélyben élő, aggódó anyát. Egykori katona feleség lévén megértő volt unokaöccséhez, s mint-hogy a fiatal dokktor ragaszkodott a független legényélethez, szándékát tiszteletben tartotta, de úgy látszik, ellátást nem vállalt, a zászlós úr vendéglőben kosztolt, kávéházban reggelizett, a vacsoráját – ha nem társaságban töltötte az estjeit – a közeli fűszer és csemege üzletben vásárolta meg, (feljegyzései kiadás rovatában naponta szereplő tétel a vacsorához vett bor és szóda) a felvágottak, sajtok és pástétomok összeválogatása valódi ínyencre vallott. Elképzeltem ezt a snájdig, az orvosi karon tanuló, hiva-

tásos tisztet, ahogy a világháború előtti utolsó békeévekben töltötte Budapesten a nappalait és éjszakáit, de még inkább érdekelt volna az özvegy ezredesné, képzeletemet különösen foglalkoztatta a tiszt és háziasszonya közötti korkülönbség, lehetett köztük legalább húsz esztendő, márpedig efféle összezártságban egy régóta férj nélkül élő asszonyban feltámadhat a kíváncsiság a fiatal férfi iránt.

Kiderült, hogy nem gondoltam rosszul.

Háziasszonyom egyik este faragott tetejű, fényképekkel teli fadobozt nyitott ki, a modern kópiák között kemény táblájú, barnás fotográfiákat láttam. Sorra mutogatta a régi családi felvételeket, a hosszú, feszes szoknyákban, kalapocskákban vagy csak szép frizurákkal a fényképész díszlet asztalkája mellett álló hölgyeket, aztán elegáns, bajszos, sétapálcás, zsirardi vagy Eden kalapos urakat, óraláncos mellényben, pocakosan, első világháborús katonákat, bakákat és fess tiszteket. Az egyiket különös szeretettel nézegette s mutatta. – Az apám bátyja – mondta. Csinos, barna bajszú katona állt a műterem sötét háttere előtt. – Ez meg itt már az olasz fronton készült tizenhatban. Nézze, a szanitécek között, fehér köpenyben, sapkában éppen egy sebesültet ápolt… – A rövid orvosi köpeny alól kilátszott a posztónadrágja meg a lábszártekercses, bakancsos lába, a köpenyen foltok voltak, talán vér. – Tizenhat elején vitték ki a frontra a helyőrségi kórházból, kellett az orvos. A kislánya világra jöttét már nem élte meg, a nagy offenzíva idején halálos sebet kapott, amikor a kötözőhelyet tüzérségi támadás érte. Az apám nem szerette a sógornőjét, de amikor megtudta, hogy áldott állapotban maradt magára, felkereste. Ezt a lányt szülte, szép, mint általában a szerelemgyerekek. Tina. Így becéztük. Magunkhoz vettük, együtt nevelkedtünk.

Néztem a fényképen a lányt, a húszas évek divatját viselte, derékra szabott, térd fölötti selyemszoknya, gyöngydíszítésű, mély kivágású blúz, a göndör, fekete haját ezüst pánt fogta össze a homlokánál.

– Az anyjára hasonlított. Anyám szerint. Én csak fényképeket láttam az anyjáról, valóban szép nő volt. Itt van. Ő az… – Sötéthajú, kreol, délies arcvonású teremtés állt egy szobában a zongora mellett. A zongorán virágcsokor kristályvázában.

– Tényleg mutatós teremtés.

– A férje a Bánátból hozta feleségnek, amikor ott szolgált a századfordulón. Ezredparancsnok volt. A szerb nacionalisták megtámadták a helyőrségi laktanyát, kiment tárgyalni a vezetőjükkel, és akkor a tömegből orvul rálőttek. – Elgondolkodva nézte az ezredesné fényképét. – Nagy szerelem volt, ahogy a családban mesélték, az asszony imádta az urát, elvesztése után egyetlen férfit sem engedett közel magához…

– Bocsánat – szóltam közbe, már kissé türelmetlenül, mert nem akartam félbeszakítani – de be kell vallanom valamit. Odafönn, a szobámban, a szekreter fiókjában találtam egy füzetet.

– Egy füzetet? Ó, hát ott mindenféle kacat van, elnézést, hogy nem takarítottam ki, biztosan szüksége lenne a fiókra… Szóval egy füzetet? Milyen füzetet?

– Ha megengedi, felmegyek érte, és lehozom.

Amikor kézbe vette, úgy nézte, mint egy soha nem látott tárgyat. Aztán belelapozott, elolvasott néhány bejegyzést, majd rám tekintett. – Ez az ő füzete! Csakis az övé lehetett, Zoltán bácsikámé. Anyámék holmijával kerülhetett hozzám. Nahát! Biztosan az apám őrizgette. Én nem ismertem, csak ezekről a fényképekről. De sokat hallottam róla a szüleimtől. Amikor Tina hozzánk került, apám mesélt neki az apjáról, akit nem ismerhetett. Kiskoromban örökké rettegtem, nehogy a szüleim is meghaljanak. Jobban átéreztem az árvaságát, mint Tini, aki beleszületett. Az apám mindent megadott Tininek, kicsit féltékeny is lehettem rá, mert sokszor voltam dacos, toporzékoltam, hogy engem szeressenek. Az anyám meg isten büntetését emlegette mindig. Azt hallottam, isten büntetése. Szomorúan mondta, sajnálkozva. De nem tudtam, mi az, miért mondogatja. Csak sokára értettem meg, hogy Tini anyját hibáztatja… Igen. Hogy nem kellett volna elcsábítani a férje unokaöccsét.

– Elcsábította?

– Apám mondta mindig, hogy elcsábította az a szerb némber!

Fogalmam sem volt, hogy mi az a *némber*, azt hittem, *em*bert akart mondani, de annyiszor hallottam, hogy megkérdeztem anyámat. Ő nem ítélt olyan szigorúan. Azt mondta, Margitta néni nagyon szép nő volt még negyvenévesen is, divatosan járt, cigarettázott, és szerette az édes likőröket… Nem maradt utána csak ez az egy fénykép, de mindenféle elegáns ruhákban képzeltem el, és mivel elképzeltem, természetesen szépnek gondoltam.

Nagyjából előttem is kialakult a történet, noha én is csak elképzelhettem az özvegyet. Csupán a fiatal tisztet láthattam azon a frontképen, a katonaorvost, a sebesültek között.

Mire kitört a háború, már végzett katonaorvosként, hadnagyi rangban a budapesti helyőrségi kórházban töltötte a szolgálatot, de még akkor is, mint addig, élte a nőtlen fiatalemberek életét. Eszébe sem volt házasodni, feladni a szabadságát, noha voltak társasági viszonyai, de mindig ügyesen kibújt a kelepcéből, amikor valamelyik kisasszony családja be akarta kampózni. Háziasszonya óvatosan érdeklődött a nőügyei iránt, tudta, hogy a csinos fiút könnyen behálózhatják. Gondoskodásába egy

idő után némi vonzalom is vegyült, ez őt, magát is meglepte, mert amikor a lakásába fogadta, nagyon vigyázott arra, hogy ne kerüljenek a kelleténél bizalmasabb helyzetbe. Úgy intézte mozgását, hogy csak a legszükségesebb pillanatokban találkozzanak. Az elég nagy és jó beosztású lakás ezt lehetővé is tette. A kényes napszakok, mint a reggel vagy az este a kölcsönös tapintat jegyében teltek, a fürdőszoba-használat vagy más mellékhelyiség használatára külön szabályt alakítottak ki, az özvegy, miután végzett a reggeli, vagy lefekvés előtti, esti készülődésével, minden olyat gondosan eltűntetett a szem elől, ami a női toaletthez tartozik, Zoltán hasonló tapintattal járt el a maga dolgai tekintetében. Néhanap, ha alkalom adódott rá, elfogyasztottak egy esti teát a nappaliban, ahol a könyvtár is volt, ilyenkor az özvegy mesélt a férje délvidéki szolgálatáról, de a tragédiát soha nem említette, azzal nem akarta a mindig kedves hangulatú beszélgetést elrontani. Megengedte, hogy Zoltán dohányozzon, minthogy ő maga is rágyújtott egy-egy könnyű cigarettára, a kellemes dohányfüst megkívánt egy pohárka likőrt, amit Zoltán is szívesen felhajtott, noha az erősebb italokat kedvelte.

A kapcsolat észrevétlenül mélyült el, Zoltán lassan észlelhette. Talán csak az tűnhetett fel, hogy amíg késői hazatértekor a házban már mindig csend volt, újabban Margittát még ébren találta, legalább is az apró zajok, halk ajtónyitások, olykor pohárcsengés erről árulkodtak. Igyekezett csendesen járni, de váratlanul feltárul az özvegy lakrészének ajtaja, és mintha véletlenül, az asszony kínai selyemköntösében megjelent, *Ó, nem hallottam, hogy megjött… bocsánat…* És sietve eltűnt. Nem volt ebben semmi különös, ha nem fordult volna elő ezentúl többször is. Lassan más jelek is feltűntek. Amikor esti toalettjére a fürdőszobába ment, amit korábban nem tapasztalt, mindenféle szépítőszert, ezüstnyelű, női alakot formázó hajkefét, a mosdó feletti polcon felejtett fülbevalót talált. A parfüm illata is belengte még a helyiséget. Egy este pedig fekete csipkés bugyit látott a kád mellett a kövön, mintha véletlenül felejtették volna ott. Amikor másnap összefutottak az előszobában, és a szokott kedvességgel köszöntötték egymást, Zoltán egyszeriben más szemmel nézte az asszonyt. Mindig karcsúsított ruhákat hordott, enyhén domború, asszonyos idomai, csípője kirajzolódott, és Zoltán látni vélte dús ölét abban a csipkés bugyiban. Fejébe szállt a vér. Egész nap erre kellett gondolnia, és már várta az estét. Amikor hazaért, hallotta a neszeket, kíváncsian nyitott a fürdőbe, de csalódnia kellett, az özvegy most semmit nem hagyott hátra. Néhány napig így volt ez, de egyik estén megint meglepetés érte, selyemharisnyákat talált a törülközőszárítón. Aztán újra napokig semmi. És egyszerre megint rózsaszín kombiné meg harisnyakötő.

Időnként civilben ment el hazulról, megvacsorázott a Szikszaynál, aztán fizetett, és elsétált a Conti utcába. Ezek voltak az ő hormonnapjai. Azon a szombaton, amikor – mint kiderült – Margitta sejtelmes megjelenései, a szerteszét hagyott holmik meghozták a gyümölcsüket, Zoltán a Szikszaynál elköltött vacsorája és kényelmesen elszívott Britannicája után szokását betartva elindult a bordély felé. A ház előtt néhány lány sétált, többjüket már jól ismerte, a szalonban a madame szívélyesen fogadta, elnézést kért, hogy a kis kokott éppen foglalt, de Zoltán már a múltkoriban megfigyelt egy soványkát, hosszú combját keresztbe vetve ott ült a szalon állólámpája fényében, most erre fájt a foga. A lány hálás tekintettel ment vele szobára. A lila csipkés fűzőből előtűnt kicsi, de hegyes mell, a bordák alá horpadó has, és minden véznasága ellenér szép ívű comb, közte meg, mint általában a soványaknak a keményen domborodó vénuszdomb, a gyér szőrzetből előkandikáló szeméremajak különös izgalommal töltötte el, de ugyanakkor ellepte valami érthetetlen gyengédség is. Hozzálépett, két tenyerébe vette cigányosan barna arcát, markával simítva dús haját hátrafeszítette a fejét, a lány üres tekintettel tűrte, majd türelmetlen mozdulattal lefejtette arcáról a férfi kezét, megfordult, és rávetette magát a vaságy matracára. Zoltán mindig katonás gyorsasággal intézte el a kurvákat itt, a bordélyban, de most megbénult. A mosdóállvány, rajta a zománcozott lavórral, a tükör alatt a hipermangános üveg, a széken a lány ruhadarabjainak látványára hirtelen ráúszott az otthoni kép, a fényes fürdőszoba az özvegy intim ruhadarabjaival, meg az asszony napok óta sűrűsödő kacérkodása. Szerelemre vágyott, nem érzéketlen szexre. Margittára gondolt, elmosolyodott, a lány hiába várta kitárt öllel, a mosdóra tette a szokásos árat, csókot dobott az ágy felé, és kiment a szobából…

Margitta még fenn volt. Hallotta az érkezés neszeit, az este figyelte Zoltán távozását, amióta véletlennek feltüntetve jeleket hagyott maga után a fürdőszobában, foglalkoztatta képzeletét, hogy vajon hol töltheti szabad estéit a lakója. Magányában, és a kristálypohárkából kortyolgatott likőrök enyhe mámorában, a férje garnizonjában megismert tisztek szokásait ismerve, nem volt nehéz maga elé idézni egynémely időtöltését. Ez a képzelgés egy idő után fokozódott, különösen ha azokra a nőcskékre gondolt, akik legyeskedhetnek körülötte, vagy még inkább ha a feslettekre, akikkel a katonák finnyáskodás nélkül ismerkednek. Felgyorsult szívveréssel, a nemi féltékenység forró bizsergésével az ágyékában, ült, lesve az órát, fülelt, hogy meghallja Zoltán érkezését. Késő szeptemberi meleg járta, az esték az indián nyár langyos fuvallatával lebegtették meg a nyitott ablak függönyét, Margitta selyem köntösében, már megszabadulva fűzőtől, harisnyatartótól hevert félkönyékre dőlve a szoba díványán, combja közé

szorított díszpárnával. Már csaknem éjfél volt, amikor meghallotta az ajtónyitást. Lélegzet-visszafojtva hallgatózott, a neszekből igyekezett következtetni Zoltán mozgására az előszoba, a konyha és végül a fürdőszoba háromszögében, nehezen állta meg, hogy ne keljen fel, s menjen ki Zoltánhoz, csak az asszonyi hiúság tartotta vissza. De Zoltán a szoba ajtaján átsütő vágyakozást megérezhette, mert amikor be akart nyitni a konyhába, megtorpant, az özvegy ajtajához osont, és hallgatódzott. Neszeket hallott, mocorgást. A bordélybeli lány képe tűnt fel előtte, és a pillanat, ahogy Margittát megkívánta.

Halkan koppintott kettőt az ajtón.

– Szabad! – hallatszott bentről egy ujjongó kiáltás.

Benyitott. A zakóját már levetette, mellényben, inggallér nélkül volt, Margitta hosszan, gyönyörködve nézte, aztán ahogy megmozdult, telt keble csaknem kibukott a köntösből.

– Gyere!

Nem volt kérdés és nem volt magyarázat.

A test meglepte Zoltánt. Az enyhén kreol bőr még alig engedett frissességéből, a csípők enyhén willendorfi domborulata, a has simasága, noha a köldöknél kissé megereszkedett, a vágy barlangját borító bozót elbódították. Margitta évek visszafojtottságával szeretkezett, *harapd, harapd a mellem, harapd!...* telt ajka rátapadt Zoltán szájára, fogak koccantak, nedvek indultak és vegyültek, vad rángásokkal ért a beteljesüléshez.

Magához láncolta Zoltánt. Ahogy nőtt a szerelem, Zoltán úgy veszítette el lassan a szabadságát. Eleinte nem vette észre, vagy ha igen, nem bánta. A doktorrá avatás után a helyőrségi kórház sebészeként amúgy is sok elfoglaltsága akadt. Az özvegy betöltötte az életét. Az a húszegynéhány év, ami köztük volt, nem jelentett semmit. Anyjához írt leveleiben Margitta továbbra is szállást adó, anyáskodó nagynéniként szerepelt, a mama továbbra is küldte az apanázst, ami apai örökségként is járt, az immár hadnagyúr feljegyzéseiben továbbra is pontos könyvelés folyt bevételről és kiadásról, így a megszokott rovatban: *virágok önagyságának,* amit már Margitta meg is követelt.

Tombolt a háború, a fronton egyre nagyobb szükség volt orvosokra. Margitta retteget, félt, hogy Zoltán besorolják egy menetoszlopba, Igazi szerelem fűzte a férfihoz, tudta, ez az utolsó esélye arra, hogy egyedül ne maradjon, megbocsátható ravaszsággal figyelte a mensesek idejét, ki tudta számítani a felező időt, és olyankor még nagyobb hevességgel vetette bele magát a szeretkezésbe. Terhes lett. Zoltánt kész tény elé állította.

Nem mondhatni, hogy Zoltán örült a hírnek. Ha házasságra gondolt, családalapításra, akkor nem a nagynénjét képzelte el leendő felesé-

gének. A családi botránytól is tartott, anyja haragjától, hiszen féltve őrizgette fiát egy hozzá illő arisztokrata lánynak, volt is ilyen választottja nem is egy. A doktorrá avatás után leveleiben elő is hozakodott tervével, hívta haza szabadságra a fiát, de Zoltán mindig kitért. Margitta szerelme lenyűgözte, érett asszonyisága többet ért minden fiatal lánynál. De azt, hogy gyereket szüljön neki, furcsa érzéssel fogadta. Nem mutatta persze. Hatalmas virágcsokrok követték egymást, vacsorák a városligeti Gundel étteremben, esti likőrözések a szalonban, és buja éjszakák, tervek szövögetése. Margitta boldog volt, de ott volta háború veszedelme. Előhozakodott a házassággal. Kaucióképes, a megboldogult férj ezredesi rangja is nyom a latban… Zoltán, mint nemesember, mint katonatiszt, tudta, mi a kötelessége...

Bejelentették a házasságot. De a családnak nem szóltak. Mindketten tudták, hogy mekkora ellenkezés követné a hírt.

A magzat szépen fejlődött. Zoltán orvos létére aggodalmas volt, tudta, hogy negyven év fölött az első szülés kockázatos. De másrészt, akárhogyan is volt, az apaság öröme megülte szívét.

Ha előre nem is, de utána megtudta a család, mi történt. A kétségbeesett anyai levelek, a hazaparancsolás fejmosásra, a Margittát ért szidalmak… Csak akkor csillapodtak, amikor Zoltán megkapta a parancsot az indulásra. Tizenhat februárjában került ki az olasz frontra, amikor Margitta még csak négy hónapos terhes volt. Reménykedtek, hogy felmentést kap, de a verduni csata után olyan veszteségeket szenvedtek a monarchia csapatai, hogy minden katonára, és főleg orvosra szükség volt. Vigasztalták, hogy a gyermek születésére szabadságra jöhet.

A házasságról tudtak a rokonok, de a gyermekről nem. Margitta örült, hogy Zoltán távollétében békén hagyták. Egészen addig, amíg Zoltán el nem esett.

A kockás táblájú füzet mellett talált tábori lapok között találtam azt, amit tizenhat júniusában adtak fel a Dolomitokból. *K.u. k. Reservespital in Borgo. Drágám, ahogy számolom, közeledik az idő. Remélem, jól bírod az állapotodat! Most kórházi beosztásban vagyok, de hamarosan megyek a vonalba, ott van igazán szükség a sebészre. Ne feledd a fájdalom és a gyönyörűség pillanatában, hogy mit beszéltünk meg, ha kislányka lesz, viselje a Te nevedet, ha fiú, legyen György az apám után. Minden gondolatom a Tied, meg felejthetetlen szerelmünkké. Amor et mamor! Millióm forró csók, a hasadra is…*

A szemtanúk szerint sebesültek kötözése közben, a becsapódó srapnel ölte meg.

– Ez hát az utolsó lap – mondtam egyik estén házasszonyomnak, kedvenc vörösboromat kortyolgatva beszélgetésünk közben.

– Az utolsó. És aztán a hivatalos jelentés. Apám csak ekkor kereste fel az ezredes özvegyét. Többé soha nem mondta ki a nevét, hiába, hogy bátyja szerelme, felesége volt, ő is és a családban mindenki csak az ezredes özvegyeként emlegették. Az anyám mellette volt, amikor a klinikán megszülte a kislányt. Gyönyörű, göndör hajú bébi volt, de hát szép kislány lett is belőle, sőt szép hölgy…. Hiszen látta a fényképen. Félárván született, de alig hogy a világra jött, az anyját is elvesztette.

– Műhiba volt?

– Az anyja halála? Így is lehet mondani. A szülés rendben megtörtént, de a méhben maradt valami, és az szepszist okozott. Az orvosok különben is aggodalmaskodtak a késői szülés miatt. Negyven fölött, gondolhatja! A gyermeket már anyámék vitték haza. Margitta a hatodik napon halt meg.

– Vajon már tudta, hogy Zoltán elesett?

– Nem. Hiszen az anyja kapta az értesítést Erdélyben. Zoltán anyja hallani sem akart a gyermekről. Pedig az unokája volt. De makacs erdélyi asszony volt, nemesi ivadék, büszke, keményszívű. Vagy csak a fájdalma miatt? Talán felejteni akart… Így aztán nálunk nevelkedett a kislány…Tina. Mint a testvérem… A szerelem és a háború árvája.

2020. szeptember